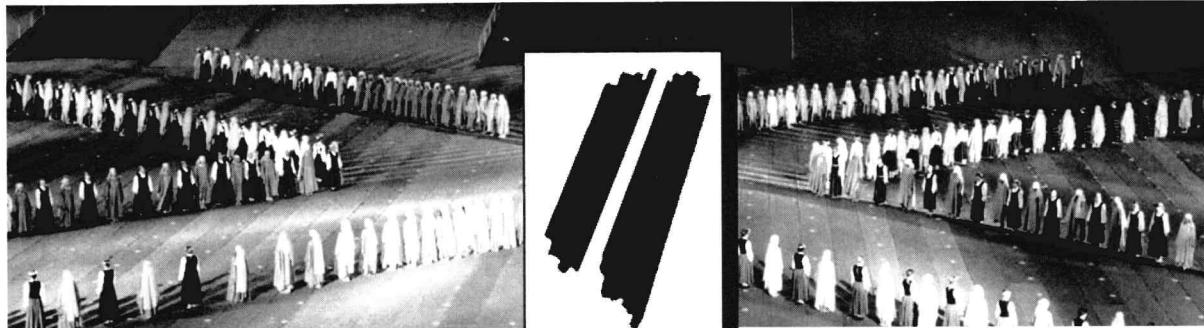

LATVIJAS 50 GADU OKUPĀCIJAS MUZEJA FONDS

2005. gada pavasarī, Nr. 19

OKUPĀCIJAS MUZEJA **APKĀRTRAKSTS**

"OKUPĀCIJAS MUZEJA DARBS VELTĪTS

PIEMIŅAI, PATIESĪBAI, APSKAIDRĪBAI."

AKADEMIĶIS JĀNIS STRADINŠ

Rokrakstu tīrumi

Tīrs ir tikko uzsnidzis sniegs. Pirmais pavasara zaļums. Zāle pēc lietus. Nenožuvusi rasa un asaras. Debesis saules rietā. Pēc rīta lūgšanas tūras ir domas. Koki, kad rudenī lapas nomet.

Es atmiņas lasu. Ritinās valā dzīves. Kā stellēs ilgi gulējis audeklis. Cilvēku dzīves – viena, otra un trešā... Katrai savs raksts, ne reizi tas neatkārtojas. Cerību zaļās joslas, ticības debešķīgs zilums, nojautu šautras sārtas un zeltīta gaisma – ik mūžā no millesības. Nemaz nevajag pievērt acis, lai ieraudzītu – tā deju solī uzzied mūsu augumu raksti un garām slīd ainas, par kurām pēc laika pasaule nezin ko būs gatava dot. Lai kaut vai grāmatā, filmā vai lugā ieraudzīt spētu – bijums nav tikai sāpes, tik daudz kas no visā ir laika apsudrabots. Kā pasaule gribēs to redzēt, ko tagad pati met projām.

Ak, mūsu paradoksālā daba – te noniecina, te pielūdz. Uz nākotnes svinībām cerot, aizmirstam, no kurienes nāk tas ieraugs, kas mīklu cilā. Un aizvien notiek, ka drupačas kopā lasām no tā, kas reiz bija vesels. Ar minējumiem trūkstošo lāpot un daudzviet – ar baltām lapām cerībā, varbūt kāds uzrakstīs no atmiņas gaisušos vārdus un skaitļus. Un atkal (jau kuro reiz) pārmetam sev, ka nepajautājām tiem, kuri uz mūžību posās. Atmiņu zemē daudzviet – vien smilgas un kosas. Bet tad nāk priecīgie brīži – acis ierauga rokrakstu tīrumus koptos. Burts pie burta, pie vārda vārdi – kā vārpas.

Es atmiņas lasu. Tīra manta – ūdenim, ugunij iznesta cauri. Tādu pamatos liek, kad kaut ko nākotnei būvē. Sākumkapitāls tiem, kuri pagātni vēlreiz vētīs. Tiem, kuri romānus rakstīs, vēsturi skaidros, cēloņus sienot ar sekām, un darīs to aizrautīgi, nevis kā jūgu velkot.

Anda Līce

MUZEJA DARBS

PAR VĒSTURI IR JĀRUNĀ

Ar katru gadu un pat mēnesi vairāk var redzēt, cik nepieciešams mūsu valstij ir Okupācijas muzejs un cik pareiza bijusi doma to dibināt. Šis muzejs pilda uzdevumu, ko pildīt nespētu neviens cits Latvijas muzejs. Šogad Okupācijas muzejs bijis vērā ķemams paliņgs Valsts prezidentei Vairai Viķei-Freibergai, skaidrojot Eiropai un pasaulei Latvijas vēsturi 20. gadsimtā.

Joprojām arī vēl atjaunotās neatkarības četrpadsmitajā gadā – un dīvainā kārtā tieši šogad – vērsusies plašumā diskusija par vārdu *okupācija*, un pat Latvijā nav pilnīgi skaidras izpratnes par to, kas īsti ar mūsu tautu noticis kopš 1940. gada un kā to nodēvēt.

Šopavasar muzejā atlātā izstāde par mākslinieku Kurtu Fridrihsonu un *franču grupu* papildina apjēgu par to, ka, neraugoties uz ilgo okupācijas laiku, mūsu tauta no pasaules kara ir iznākusi kā uzvarētāja. Gara spēks ir bijis pārāks. Arī tagad mūsu gara spēks ir pārāks, un tāpēc nav jābaidās 9. maijā braukt uz Maskavu. Mūsu Prezidentei ir jāstāv kopā ar citu Eiropas valstu vadītājiem. Mūsu vieta ir blakus viņiem.

Es pateicos visiem muzeja atbalstītājiem, jūsu ziedoju-mi ir bijuši un ir tautai tik vajadzīga darba pamatā.

Anna Žīgure,
OMF padomes priekšsēdētāja

Krievijas vēstnieks Viktors Kaļužnijs un LR Ārlietu ministrs Artis Pabriks Okupācijas muzejā 2005. gada 28. janvārī.

JAUNAIS GADS IR PĀRSPĒJIS VISU IEPRIEKŠĒJO

Okupācijas muzejs ir privāts un no valsts politikas neatkarīgs muzejs, tam pēc Latvijas Republikas likumiem ir izvēle – vai savu priekšmetu krājumu (vai kādu tā daļu) iekļaut Latvijas Nacionālajā muzeju krājumā vai ne. Okupācijas muzeja krājumā ir vairāk nekā 30 000 vienību, galvenokārt fotogrāfijas, dokumenti, manuskripti. Un līdz šim likās, ka muzejam ir izdevīgi paturēt visplašāko rīcības brīvību, kuru Nacionālā muzeju krājuma noteikumi nelielā mērā, bet tomēr ierobežotu.

Pagājušā gada beigās Latvijas Muzeju valsts pārvalde saņēma līdzekļus, lai sāktu izveidot jau pirms vairākiem gadiem iecerēto Latvijas muzeju kopēju datorizētu Nacionālā muzeju krājuma katalogu. Lai arī Okupācijas muzejs varētu piedalīties kopējā kataloga veidošanā, Okupācijas muzeja Krājumu papildināšanas komiteja nolēma iesniegt pieteikumu, lai Nacionālajā muzeju krājumā iekļautu Okupācijas muzeja mākslas kolekcijas 498 darbus – gleznas, grafikas, zīmējumus, sūkplastiku – un 528 videokasetēs ierakstītās 733 personu liecības par pieredzi ar okupāciju saistītos vēstures notikumos. Par katušā krājuma vienību varējām garantēt, ka tā ir atrodama tikai mūsu muzejā.

Pateicoties Latvijas Kultūras ministrei OMF padomes loceklei Helēnai Demakovai, jauno gadu sākām uz daudz drošāka finansiālā pamata, jo jau iepriekšējā gada beigās zinājām, ka 2005. gadā līdzšinējā garantētā finansējuma Ls 17 640 vietā muzeja darba atbalstam no valsts saņemsim Ls 55 640. Muzeja attīstības tālākajiem plāniem, ēkas remonta un paplašināšanas plānošanai, būvplānu sagatavošanai ar *Jaunā laika* gādību no Saeimas šogad saņemsim Ls 20 000 un no Latviešu nacionālās padomes Lielbritānijā Ls 10 000. Liekas, ka tagad tiešām *smagais vezums* ir iekustināts – un Okupācijas muzeja nākotnei ir drošs pamats.

Muzeja apmeklētāju skaits, vērtējot muzeja darbu, ir viens no nozīmīgākajiem rādītājiem. Pagājušais gads bei-dzās ar muzeja apmeklētāju skaita palielinājumu par 19%, salīdzinot ar 2003. gadu. Bet jaunais gads ir pārspējis visu iepriekšējo – 2005. gada pirmajos trīs mēnešos muzeju apmeklēja 13 055 cilvēki, kas ir par 78% vairāk nekā tajā pašā laikā 2004. gadā.

Muzeja darbinieki ir pateicīgi katram ziedotājam, katram muzeja atbalstītājam, par iespēju arvien plašākam ieinteresēto lokam rādīt un skaidrot Latvijas sarežģito nesenās pagātnes vēsturi.

Gundega Michele,
Okupācijas muzeja direktore

English summary on page 18-19.

MUZEJA DARBS

MUZEJA NĀKOTNES NAMS

Rīgas dome februārī ir pozitīvi lēmusi muzeja ēku un tai piederošo zemi nodot valstij, pretī saņemot Krievu drāmas teātra ēku. Lai pie šī lēmuma nokļūtu, liels paldies pienākas OMF padomes loceklēm un tagad Kultūras ministres Helēnas Demakovas energiskajai rīcībai, kura palīdzēja vezumam pārvarēt kalnu. Bet aiz kalna – cīnītis. Ēkai it kā piederošā zeme samazinājusies pat par 600 kvadrātmetriem, turklāt neiekļaujot vajadzīgo zemes galbu līdz Grēcinieku ielai, lai varētu īstenot architekta Gunāra Birkerta ieceri ēkas paplašināšanai. Starplaikā Rīgai jauna dome; jācer, ka tā palīdzēs tikt pāri šim cīnītim. Liekas, ka valdībā viss kārtībā, un, kolīdz cīnītis būs pārvarēts, valsts pārņems īpašumu, tas nonāks mūsu rīcībā un arī īpašumā. Te vēl darbs Saeimai, lai atdzīvinātu likumu par Okupācijas muzeju, bet arī Saeimā, liekas, sagaidāmi – sliktākajā gadījumā – nelieli cīnīši.

OMF padome lēmusi izveidot muzeja struktūrvienību *Nākotnes nams*, kuŗas uzdevums projektu virzīt tālāk četrās jomās: (1) Ēkas piebūve un pārbūve. (2) Iekārtu plānošana un iegāde. (3) Ekspozīcijas plānošana un izveidošana. (4) Nepieciešamo finansiālo ieguldījumu nodrošināšana. Šim nolūkam līdz gada vidum OMF padome piešķirusi nepieciešamos līdzekļus.

Ēkas projektēšanas darbus patlaban palīdz finansēt *Jaunā laika* piešķirtais Saeimas LVL 20 000 un Latviešu Nacionālās padomes Lielbritānijā (LNPL) GBP 10 000

finansējums. Architekte un OMF padomes locekle Maija Sinka ir uzņēmusies svarīgo darbu projekta īstenošanā pārstāvēt muzeja intereses, ziedojojot domājamo honorāru muzeja attīstībai. Arī architekts Birkerts savu darbu ir ziedojis. Ir izplānoti iekštelpu izvietojuma varianti. Arhitekts Dainis Šmits, kuram uzticēta būvdarbu projektēšana un vadīšana Rīgā, ir veicis priekšdarbus un sastādījis būvdarbu laika plānu. Diemžēl to patlaban bremzē nenokārtotie zemes un īpašuma pārņemšanas jautājumi un jautājumi, kas saistīti ar muzeja apkārtnes detaļplānošanu. Ir sākti arī priekšdarbi jaunās ekspozīcijas veidošanai. Tajā daudz vairāk nekā līdz šim būs lietotas elektroniskas iekārtas. Ir jau iegādāti jaunie audiogidi, un patlaban top ierunājamie teksti. Nākotnes nama izveidošanā būs jāiegulda ievērojami līdzekļi. Patlaban paredzēta valsts piedalīšanās būvniecībā, kas varētu izmaksāt ap 1,5 miljoniem latu. Iekārtām, jaunajai ekspozīcijai un citām vajadzībām paplašinātajā ēkā būs nepieciešams vēl papildus ieguldīt vismaz 750 000 latu. Līdzekļi nepieciešami arī muzeja ikdienas darbam. Vēl būs cīnīši. Varbūt arī kalni. Bet vezums kustas, un vēl arvien ceram, ka 2008. gada 1. jūlijā varēsim ne tikai svinēt muzeja 15 gadus, bet arī atklāt savu Nākotnes namu.

Valters Nollendorfs,
OM direktora vietnieks attīstības jautājumos

TEMATISKĀS IZSTĀDES

2004. gada 5. novembrī Ludviga Bolcmana Kara sekū pētīšanas institūta Gracā (Austrija) sagatavoto ceļojošo izstādi “Austrieši padomju savienībā, 1945 – 1956”.

Izstāde “Austrieši padomju savienībā, 1945 – 1956” parādīja to austriešu karavīru likteni, kuri bija iesaukti Vācijas armijā un vēlāk krita Sarkanās armijas gūstā. Muzeja apmeklētāji varēja iepazīties ar fotogrāfijām, dokumentiem un priekšmetiem. Izstādes otrs temats bija – padomju okupācija Austrijā 1945. – 1955. gadā un Austrijas neatkarības atjaunošana.

Ojārs Stepens,
OM ekspozīcijas kurators

No kr.: Austrijas Republikas vēstnieks Latvijā Dr. Wolfgang Jillys (Wolfgang Jilly) un Valters Nollendorfs

CEĻOJOŠĀ IZSTĀDE PASAULĒ

VĀCIJĀ

Okupācijas mūzeja ceļojošā izstāde pa Vāciju ceļo kopš 2004. gada 10. maija, kad to atklāja Berlīnes parlamentā. 2005. gada 5. aprīlī izstādi atklāja Brēmenē, un to OM un Rīgas pilsētas vārdā sveica EKL prezidents Andris Gobiņš, brēmenieši bija aicinājuši kā referentu prof. Krupniķovu.

Potsdamas parlamentā izstādes atklāšana notiks 3. maijā, no Latvijas puses to atklās Saeimas locekle Liene Liepiņa, izstāde būs skatāma līdz 18. augustam. Š. g. rudenī izstāde būs vēl citu pavalstu parlamentos – Šverīnā, paredzama arī Diseldorfā un Štutgartē.

Arī citās līdzšinējās izstāžu atklāšanas vietās allaž ir ieradies kāds pārstāvis no Latvijas un teicis atklāšanas runu: Neubibergā pie Minchenes – no OM Maija Sinka un no LV vēstniecības S. Martinsone, Rostokā – OM padomes pārstāve Maija Sinka, Vendgrēbenē pie Magdeburgas – OM valdes priekšsēdis prof. Jānis Priedkalns, iepriekš sniedzot arī lekciju Leipcigas universitātē. Dresdenē 2004. g. 2. decembrī notika Adenauera fonda rīkota diskusija ar apmēram 30 sabiedriskiem darbiniekiem, kur latviešus pārstāvēja mag. paed. A. Gobiņš, Leipcigā – LV vēstniecības 1. sekretāre Solvita Martinsone, Erfurtē – no OM prof. V. Nollendorfs, arī papildus nākamajā dienā seminārā ar 45 augstāko klašu skolēniem, kuri izvēlējušies vēsturi par galveno abītūrija priekšmetu. Maincā izstādi š. g. 24. janvārī atklāja LV vēstnieks M. Virsis, Saarbrikenā bez latviešu pārstāvja, ar vācu Eiropas parlamenta loceklī Dorisu Pack. Karlsruē izstādi atklāja Eiropas tiesnesis Egils Levits, Frīdrīchshafenē – mag. paed. Andris Gobiņš, Hamburgā 11. maijā izstādi atklās EM Krišjānis Kariņš, Libekā – 27. maijā prof. V. Nollendorfs, kurš aicināts piedalīties arī Baltijas valstu seminārā. Minsterē 17. maijā atklāšana būs saistīta ar polītisku diskusiju, ar pieaicinātiem vācu parlamentāriešiem un latviešu sabiedriskiem darbiniekiem un 18. maijā, piedaloties Sandrai Kalnietei, notiks literārs vakars, veltīts grāmatas “Ar balles kurpēm Sibīrijas sniegos” vācu tulkojuma iznākšanai.

Izstādes Vācijā rīkotāja ir vācu puse. To ir rīkojuši Berlīnes un Minchenes parlamenti u.c. pašu vācu institūcijas. Līdzšinējām 8 izstāžu vietām kā organizētāju izdevās piesaistīt Konrāda Adenauera fondu. Fonds gādā par izstādes vešanu no vienas vietas uz nākamo un parasti sedz ceļa un apmešanās izdevumus Latvijas pārstāvjiem. Kopā ar izstādi ceļo arī brošūra ar papildu informāciju un bibliogrāfiju vācu valodā. Par bezmaksas izsniegtajam brošūrām, pašizmaksas izdevumu segšanā parasti piedalās arī vietējie rīkotāji. Izstādes laikā rādām arī Dzintrās Gekas dokumentālo filmu “Sibīrijas bērni” ar subtitriem vācu valodā.

Maija Sinka,
OMF padomes locekle

ANGLIJĀ

Pagājušā gada pēdējā ceturksnī nenotika neviens izstāde, šā gada pirmajā ceturksnī ir bijusi tikai viena. Salīdzinājumā ar ievērojamo izstāžu skaitu 2002. un 2003. gadā, pašreiz izstāžu skaits ir krieti samazinājies, jo nav neviens LNPL loceklā, kurā vienīgais pienākums būtu izstāžu lietu kārtošana.

2005. gadā no 14. līdz 20. martam izstāde bija redzama Rietumanglijas pilsētā Ekseterā (Exeter), Centrālās bibliotēkas izstāžu vietā, tieši iepretī ieejai. Visi bibliotēkas apmeklētāji redzēja izstādes planšetes. Izstādes atklāšanā piedalījās LR vēstnieks Indulis Bērziņš, pilsētas galva Hilda Sterija (The Right Worshipful the Lord Mayor, Councillor Hilda Sterry), Ekseteras pilsētas valdes priekšsēdis Filips Bostoks (Philip Bostock), Devonas grāfistes padomes vicepriekšsēdis Nolans Klārks (Vice Chairman of Devon County Council, Councillor Nolan Clarke), bibliotēkas direktors Endrījs Deivījs (Andrew Davey) un Andrejs Ozoliņš. Viesi pirms atklāšanas izstādi jau bija apskatījuši un arī izlasījuši iepriekš aizsūtīto informāciju. Pēc atklāšanas A. Ozoliņš aicināja viesus uz pieņemšanas telpu, kur gaidīja vēstniecības un LNPL sagādātie atspirdzinājumi. Nācās atbildēt uz daudzo viesu jautājumiem par Latviju. Nolans Klārks interesējās par Devonas grāfistes un Ekseteras universitātes sadarbības iespējām ar Latviju.

Apmeklētāju ierakstu grāmatā bija daudz atzinīgu vārdu par izstādes materiālu augsto kvalitāti un informācijas sniegumu. Par izstādes materiālu aizvešanu uz Ekseteru jāpateicas Mārtiņam Dālem un viņa diviem palīgiem. Par izstādes vietas sarunāšanu un citiem darbiem paldies pienākas A. Ozoliņa koledžas draugam no 1955. gada – Bazilam Selijam (Basil Selley).

Andrejs Ozoliņš,
OMF padomes loceklis

No kr.: LR vēstnieks Indulis Bērziņš, LNPL prezidija priekšsēdis Andrejs Ozoliņš, Ekseteras pilsētas valdes priekšsēdis Filips Bostoks, Ekseteras universitātes profesors Kēns Šovs, LNPL padomes locekle Indra Sinka, Džūna Klarka (June Clarke) kundze.

IZGLĪTĪBAS PROGRAMMA

JAUNS MĀCĪBU MATERIĀLS – KOMUNISMS

2004. gada rudenī dienasgaismu ieraudzīja Izglītības programmas lolojums – mācību materiāls *Komunisms*. Mācību materiāla autore Ieva Gundare atbild uz jautājumiem.

– Kāda ir šā izdevuma rašanās vēsture?

Kopš 1999. gada, kad Izglītības programma (IP) izdeva dokumentu krājumu skolām "Dokumenti liecina", nebija plānu izdot jaunus mācību materiālus. Skolotāji to vērtēja kā vērtīgu un noderīgu un arī šobrīd to plaši izmanto skolās. Ierosmi tomēr ķerties pie jaunu mācību materiālu veidošanas deva starptautiska skolotāju konference par komunisma mācīšanu. Tā notika Latvijā 2002. gada nogalē. Okupācijas muzejs bija viens no konferences rīkotāju partneriem. IP tajā skaidroja savu pieju. Šīs konferences vajadzībām radās pirmā versija mācību materiālam *Komunisms*. Pēc tam divu gadu garumā notika darbs pie materiāla pilnveidošanas – to izmēģināja vairākās skolās un semināros.

– Kas ir mācību materiāls *Komunisms*?

Tā ir mape ar 29 krāsainām lapām. Bieži Latvijā izdod mācību materiālus, rēķinoties, ka skolotāji tos darbam klasē kopēs. Šoreiz vēlējāmies saglabāt krāsainību. Tāpēc *Komunismu* izdevām uz atsevišķām lapām ar domu – ja skolēni strādā grupās, skolai pietiek ar vienu komplektu. Tas, protams, neizslēdz materiāla izmantošanu arī citos veidos, piemēram, frontālā darbā vizuālos avotus var uzkopēt uz plēves un kā ilustrāciju rādīt klasei, mācot par pēckara Latviju.

Materiāls veidots vidusskolēniem, to izmēģināja arī 9. klases skolēni un atzina, ka uzdevumi ir paveicami arī viņiem. Mācīšanās mērķis ir vērsts uz komunistiskās ideoloģijas izpratni un izvērtējumu, cenšoties rast atbildes arī uz jautājumiem: kāpēc šī ideoloģija jaudīm dažādos laikos ir šķitusi tīkama un vienlaikus – kāpēc tā tomēr ir utopiska.

Materiālā ir apkopota informācija par komunistiskās ideoloģijas vēsturi, komunistisko režīmu upuriem pasaulei, skaidroti komunistu simboli un svarīgākās idejas. Materiāls sadalīts apakštematos – darbs, izglītība, māksla, pro-

paganda un reliģija. Katrai no šīm jomām piemeklēti dažādi avoti – gan rakstveida, gan vizuāli. Materiālā ir iekļauti arī paskaidrojumi skolotājiem un uzdevumi grupām.

– Kā mācību materiāls *Komunisms* nonāks Latvijas skolās?

Pateicoties ALA Kultūras fonda, Anglijas latviešu Izglītības fonda un Latviešu nacionālās padomes Lielbritānijā finansiālajam atbalstam, katra Latvijas skola bez maksas saņems vienu materiāla komplektu. Materiāla

izplatīšanai IP rīko seminārus. Skolotāju atsaucība ir milzīga – līdz 2005. gada aprīlim jau notikuši 24 semināri un mācību materiāls nonācis 31 vēstures skolotāju metodiskajā apvienībā. Pavisam Latvijā ir 39 vēstures skolotāju metodiskās apvienības, tas nozīmē, ka jau šā gada pavasarī materiāls būs veiksmīgi nonācis pie adresāta.

– Kā skaidrot tik lielu interesī?

Semināru grafiks izveidojās dažu nedēļu laikā. Uz semināru Ventspilī ieradās pat vietējā televīzija. Arī Eiropas Vēstures skolotāju EUROCLIO gada konference, kas šogad notiks Rīgā, savā programmā ir iekļāvusi nodarbību par šo materiālu. Skolotāji atzīst, ka temats ir īpaši grūti mācāms. Lielākā daļa vēstures skolotāju paši ir mācījušies komunistiskās ideoloģijas garā. Viņiem komunistiskās ideoloģijas pamatidejas

šķiet pašas par sevi saprotamas. Vienlaikus viņiem ir ļoti grūti no šīs ideoloģijas distancēties, skatīt to analītiski un īsti izskaidrot tās būtību. Bieži pat dzirdēts paradoksāls uzskats, ka tie, kuri komunistiskajā iekārtā nav dzīvojuši, to nekad nespēšot saprast. Tad jau iznāk, ka vēstures izpratne vispār ir neiespējama, jo, piemēram, neviens stāpmums nav viduslaiku aculiecinieks...

Ir jāņem vērā fakts, ka skolotāji ir šīs iekārtas aculiecinieki un zināmā mērā pat produkti, bet skolēni – postkomunistiskās sabiedrības pārstāvji, kuru vecākiem dažkārt ir pavisam nostalgiska attieksme pret vecajiem labajiem laikiem. Tāpēc īpaši svarīga ir izpratne par to, ka komunistiskās idejas ir utopiskas.

PS. Mācību materiāls digitālā versijā – kā PDF fails – apskatāms muzeja mājaslapā (Interneta adrese: <http://www.occupationmuseum.lv/lat/services/gramatas.html>).

TOP FOTOALBUMS "LATVIEŠU LEGIONĀRI"

Izdošanai tiek gatavots fotoalbums "Latviešu legionāri" – veltījums bijušo karavīru piemiņai un viņu vēstījums nākamajām paaudzēm. Grāmatā būs publicēti apmēram 700 Otrā pasaules kara laika fotoattēlu. Fotogrāfiju lielākā daļa atklātībā parādīsies pirmoreiz. Būs arī daži attēli, kas ir bijuši apskatāmi nelielās publikācijās. Attēli no vēstures

Nezināms legionārs Volhovas purvā.

grāmatām, citu valstu preses izdevumiem, kā arī nezināmas izcelsmes fotoattēli izmantoti netiks. Fotogrāfijas apkopos, ievērojot autortiesības. Grāmatas nodaļas iesāksies ar nelielu aprakstu, un pie visiem attēliem būs paskaidrojumi latviešu un angļu valodā.

Grāmatu veidos šādas Latviešu Legionāra vēstures nodaļas:

1. Latviešu legiona izveidošana.
2. Latviešu legionāri cīņās Austrumu frontē.
3. Latviešu legionāri cīņās Latvijā.
4. Liepājas–Grobīnas latviešu aviācijas vienība (1943. g. 4. oktobris – 1944. g. 7. oktobris).
5. Latviešu legionāri cīņās Vācijā.
6. Latviešu legiona medicīniskais dienests.
7. Latviešu legionāri Rietumu sabiedroto gūstā.
8. Zviedrijā internēto latviešu legionāru izdošana Padomju Savienībai.
9. Latviešu legionāri Padomju Savienības gūstā.
10. Latviešu legionāri Nacionālo partizānu rindās.
11. Latviešu legionāru apbedījumu un piemiņas vietas Latvijā.
12. Kara laika un frontes fotogrāfi.

Grāmatu sastādītāji un atsevišķu nodaļu autori ir: Uldis Neiburgs – LU vēstures doktorands un Okupācijas muzeja pētnieks, Valdis Kuzmins – Vēstures maģistrs un Latvijas Kara muzeja Otrā pasaules kara vēstures nodaļas vadītājs, Jānis Vasījevs – Totalitārisma seku dokumentēšanas centra speciālists, Taiga Kokneviča – Latvijas Okupācijas muzeja galvenā krājuma glabātāja, Andrejs Edvīns Feldmanis – Latvijas Okupācijas muzeja Video kinofonofoto krātuves vadītājs.

Jānis Atis Krūmiņš,
darba grupas koordinators un OM administrators

VIDEO UN KINOFONOFOTO PROGRAMMA

SEMINĀRS SIGTUNĀ

2005. gada 26.–27. februārī Sigtunā, Zviedrijā, notika Stokholmas universitātes rīkotais starptautiskais seminārs par migrāciju Baltijas valstu reģionā 20. gs. No 7 dažādām Eiropas valstīm seminārā piedalījās 17 dažādu zinātnes nozaru speciālisti (vēsturnieki, sociologi, antropologi, demogrāfi, ģeogrāfi) ar mērķi – veicināt sadarbību pies piedeu un brīvprātīgās migrācijas procesu pētīšanā minētajā reģionā.

Laikā no 2004. gada 1. oktobra līdz 2005. gada 1. aprīlim muzeju ir apmeklējuši 26 229 cilvēki. Šajā laikā Okupācijas muzejā notikušas 28 protokola vizītes.

nā. No Latvijas seminārā piedalījās demogrāfe Pārsila Eglīte un Okupācijas muzeja Video un kinofonofoto krājuma glabātāja vēsturniece Lelde Neimane. Seminārā nolēma: 1. sadarbību turpināt kā starpnacionālu, starpvalstu projektu, piesaistot ES naudas līdzekļus; 2. izveidot atsevišķu interneta mājaslapu, kurā būs pieejama bibliogrāfija ar attiecīgajā valstī sastopamo literatūru par migrāciju Baltijas reģionā; 3. veidot Baltijas reģiona migrāciju klasifikatoru, kas arī būs pieejams interneta mājaslapā; 4. popularizēt šo jautājumu un starpvalstu sadarbību gan zinātnieku vidū, gan sabiedrībā.

Lelde Neimane,
vēsturniece, Video un kinofonofoto krājuma glabātāja

PIEMIŅAS VIETU APZINĀŠANAS PROGRAMMA

5. februāri Okupācijas muzejā atklājām izstādi "Sods: 7 līdz 25 gadi Gulagā. K. F. un *franču grupa*". Izstādes materiālu pamatā ir mākslinieka Kurta Fridrihsona akvareļi, kas tapuši ieslodzījumā Staļina nometnēs – laikā no 1951. līdz 1956. gadam. Ap 1500 šo darbu ir nonākuši muzeja krājumos. Mākslinieku un vēl 12 latviešu intelektuālus apcietināja un notiesāja par to, ka vēl 1946. gadā tie bija pulcējušies dzīvokļos Rīgā un runājuši par mākslu un kultūru, atcerējušies pirmskara ceļojumus un studijas Francijā. Interese par franču kultūru saistīja literātes un tulkotājas Maiju Silmali, Ievu Lasi, Mildu Grīnfeldi, Elzu Stērsti, Mirdzu Ersu un Skaidrīti Sirsoni, aktierus Irīnu un Arnoldu Stubbau, Miervaldi Ozoliņu, bibliofilu Alfrēdu Sausni un viņa kundzi Eleonoru, juristu Gustavu Bērziņu. Vienīgais iespējamais kriminālais nodarījums bija Padomju Savienībā aizliegtās Andrē Žida grāmatas "Atgrīšanās no PSRS" lasīšana, kurā franču rakstnieks kritiski izsacījās par Staļina laika PSRS. Šo grāmatu K. Fridrihsonam 1938. gadā Parīzē bija iedevis pats autors. Apcietinātos 1951. gadā notiesāja un tiesu aktīs nodēvēja par *franču grupu*. Kriminālkodeksā par darbošanos pretpodomju grupā pienācās lielāki sodi. 1950. gadu

sākums Latvijā līdz pat Staļina nāvei bija okupācijas varas īpaši negantu represiju laiks. Pēc 1949. gada deportācijas, kas bija vērsta pret latviešu zemniecību, uzsākās intelligences vajāšanas, kad darbu zaudēja simtiem ierēdņu,

Izstādes kopskats

skolotāju, arhitektu, mākslinieku, ārstu un zinātnieku. Nelielu daļu materiāla muzejs jau bija parādījis Franču kultūras centrā 2004. gada novembrī – saistībā ar centra oficiālo atklāšanu Rīgā, Elizabetes ielā.

Izstādes tekstu un materiālu atlasi veica jaunā mākslas zinātniece Ieva Grantiņa, kura Mākslas akadēmijā ieguva maģistra grādu par Kurta Fridrihsona daiļrades analīzi. Izstādes noformējumu īstenoja mākslinieks Jānis Spalviņš, kuram tā bija pirmā Okupācijas muzejā iekārtotā izstāde. Skatītājiem tika piedāvātas divas filmas: Latvijas televīzijā ierakstītā intervija ar K. Fridrihsonu, kas tapusi īsi pirms mākslinieka nāves 1991. gadā, un režisores I. Geiles-Sīpolnieces 1994. gadā uzņemtā filma par *franču grupu* "Sods par sapni".

Richards Pētersons,
Piemīnas vietu programmas vadītājs

Mirdza Ersa un Ieva Grantiņa.

GRĀMATU GALDS

Grāmatu galda darbinieki ir priecīgi, ka sāk īstenoties cerības par muzeja paplašināšanos. Labvēlīgi risinās muzeja statusa jautājums, līdz ar to arī darba uzlabošanas iespējas. Muzeja eksponātiem, darbam un cilvēkiem ir ļoti nepieciešamas lielākas telpas, gaiss, gaisma un siltums. Ziemā aukstums vistiešāk skar Grāmata galda darbiniekus – vestibilā temperatūra bieži nepārsniedz 10° C. Apmeklētājus gribētos uzņemt ar lielākām ērtībām, viņu skaits ir strauji pieaudzis pēc iestāšanās Eiropas Savienībā. Priecīgs notikums Grāmatu galdā ir Sandras Kalnietes lieliskās un pieprasītās grāmatas "Ar balles kurpēm Sibīrijas sniegos" tulkojums franču un vācu valodā. Gaidām šo grāmatu arī angļu valodā. 15. aprīlī notika jaunās Gadagrāmatas atvēšana, un tagad muzeja apmeklētāji un interesenti var iegādāties Gadagrāmatas sešto sējumu "Cīņa par Baltiju".

Edīte Uztica,
Grāmatu galda vadītāja

SABIEDRISKĀS LIETAS

OKUPĀCIJAS MUZEJA APMEKLĒTĀJU IZPĒTE 2004. GADĀ

Gadskārtējā muzeja apmeklētāju aptauja 2004. gadā notika no 24. maija līdz 31. jūlijam. No 17 763 muzeja apmeklētājiem anketas aizpildīja 530 cilvēki. Analizējot iegūtos datus, iegūstam informāciju par muzeja apmeklētājiem, motivāciju apmeklēt muzeju un tā vērtējumu.

Aptaujā piedalījās respondenti no 39 valstīm, bet visvairāk no Lielbritānijas – 17%, ASV – 16%, Vācijas – 13%, kā arī no Latvijas – 8% un Somijas – 6%, kopā veidojot 60% no visiem respondentiem.

88% aptaujāto muzejā viesojās pirmo reizi, bet 12% – atkārtoti. 75% no visiem respondentiem, kuri par savu dzīvesvietu uzrādījuši Latviju, atbildējuši, ka muzeju apmeklēs vēlreiz.

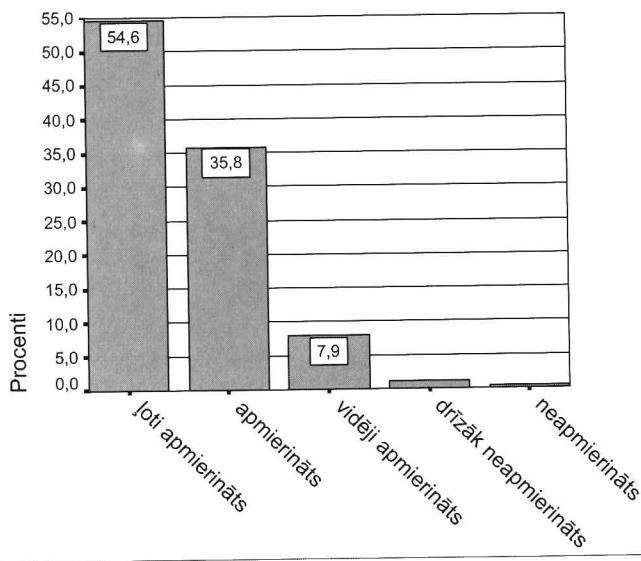
Motivācijā apmeklēt muzeju vislielākā interese (68%) ir par muzeja tematiku. Šī atbilde visbiežāk parādās kombinācijā ar kādu citu motivējošu faktoru. Pēc pažīņu ieteikuma muzeju apmeklējuši 23% respondentu. Reklāmas ietekmi min 15% aptaujāto, taču reklāmai ir ne tikai tieša, bet arī pastarpināta loma. 13% respondentu norāda, ka ienākuši nejauši, garām ejot. Tikai 6% aptaujāto muzejā ieraudušies kopā ar ģimeni. Vēl mazāk – proti, 5% – muzeju apmeklējuši pētniecības nolūkos.

55% muzeja apmeklētāju ir ļoti apmierināti un 36% – apmierināti ar muzeja apmeklējumu. Paustie ierosinājumi attiecas uz iespējām iegūt informāciju ar video vai audiomateriālu palīdzību, apmeklētāju ērtībām muzejā un eksponācijas iekārtojumu.

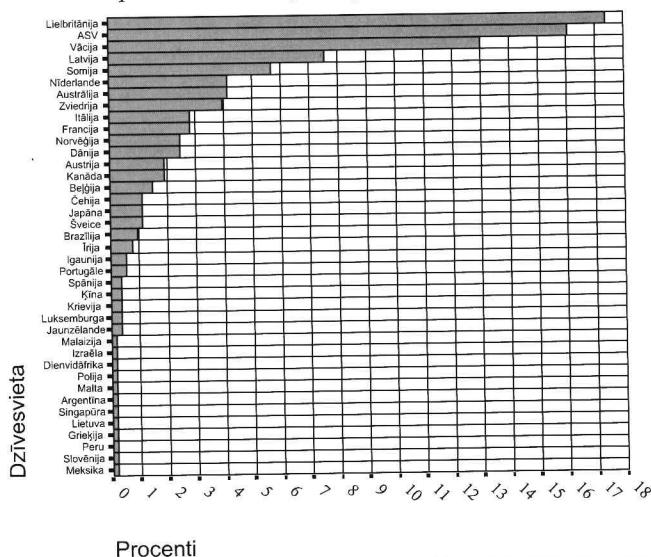
Salīdzinot ar 2003. gada aptauju, var secināt, ka atšķiras apmeklētāju sastāvs vasaras sākumā un rudens mēnešos. Vairāk jauniešu, kā arī respondentu no Latvijas muzeju apmeklē rudenī, jo līdz ar jauna mācību gada sākumu muzejā atgriežas skolēnu grupas, bet ārzemju tūristu skaits sāk pakāpeniski samazināties. Pašlaik ir veikta arī ziemas sezonas apmeklētāju aptauja, taču tās rezultāti vēl nav apkopoti.

Ilze Kuduliņa,
Sabiedrisko lietu koordinatore

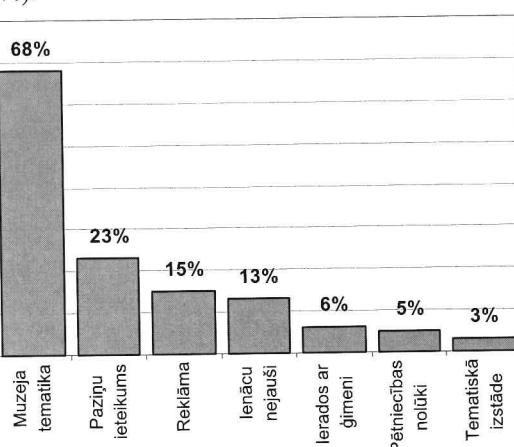
1. diagramma. Respondentu apmierinātība ar muzeja apmeklējumu (%).

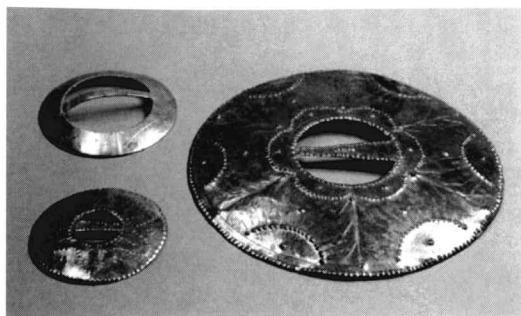
2. diagramma. Respondentu sadalījums pēc dzīvesvieta (%)

3. diagramma. Respondentu sadalījums pēc muzeja apmeklējuma motivācijas (%)

JAUNIEGUVUMI

*Gandrīz kā no sudraba,
no sarmas mēness dārzā,
no asarām mātes acīs.
Gandrīz kā no sudraba,
kad viss pārsāp.*

1941. gada 14. jūnijā uz Tomskas apgabala Novij Vasjukan ciemu izsūtītajai Mirdzai Lācei no konservu bundžām darinātās saktiņas 1957./1958. gadu mijā uzdāvināja viņas vīrs Vladimirs Mironovs.

*Aplikt Augškurzemi ap pleciem –
tumši zilās augusta naktis
ar piekariņiem,
kas tikko no zvaigžņu kalves
un no Latvijas pasaulē
ieiet ar paceltu galvu.*

Šī Annas Žīgures muzejam nodotā villaine ir piederējusi Latvijas sūtņa Amerikā Andreja Spekkes kundzei Aleksandrai Spekkei.

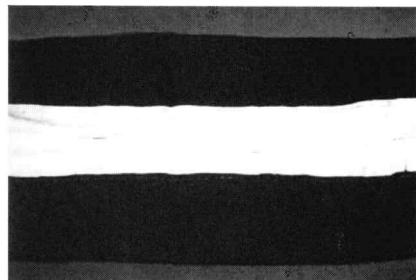
*Darinot no nekā kaut ko,
ilgoties dzīves, kura
reiz taču vismaz kādiem
kā cilvēkiem dzīvojama būs.*

Hanss Joahims Gacka (Gatzka) karagūstekņu nometnē Rīgā (1945. – 1949. g.) šo nezināma autora gatavoto rotaslietu kārbu dāvināja savai līgavai Urzulai Brigerei.

*Pāri tiem, kuru sapnis
nepiepildījās. Pāri tiem
un pieminot viņus
klājās sarkani baltā dzīvesziņa.*

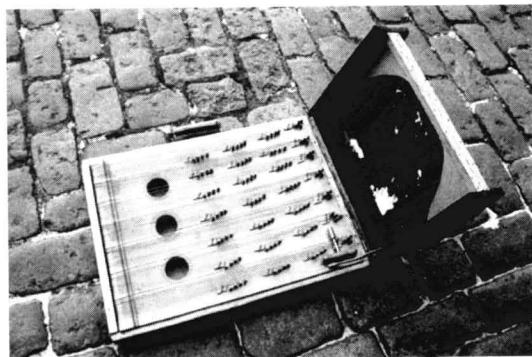
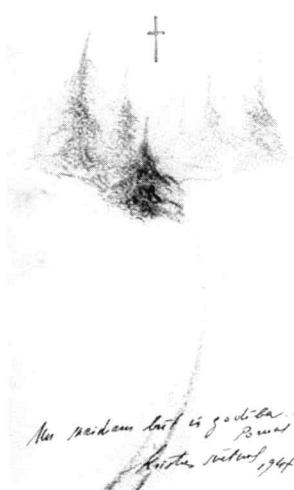
Internēto latviešu karavīru nometnē Rennesletē, Zviedrijā, 1945. gada 18. novembra svinībām ar rokām šūto karogu, kas tika pārklāts pašnāvībā bojā gājušā Oskara Lapas zārkam, muzejam nodeva viņa dēls Oskars Lapa.

JAUNIEGU VUMI

No Latvijas sūtītām stīgām
Sibīrija nav paņemusi ne skau.
Jo ilgas ir bezgalīgas.

Nav zināms, kas un kad Sibīrijā ir izgatavojis šo kokli, kuru, interesēdamās par tautas mākslu, kādās Jaunpagasta mājās nopirkusi amerikāniete Linda Fišere. Nolēmusi, ka šis priekšmets pieder Latvijai, viņa to uzdāvināja Okupācijas muzejam.

Atgriezies, nepazust –
meklēt mājupceļus un tacīgas,
vienmēr paturot prātā,
ka skaidram būt –
ir godība reizē un krusts.

Mākslinieka Nikolaja Malcenieka mācītājam Arturam Kaminskim no apcietinājuma 1947. gadā sūtītais zīmējums.

Andas Līces teksts

PĒTNIECĪBAS PROGRAMMA

Okupācijas muzejs ir izdevis kārtējo – jau sesto – Gadagrāmatu. Šogad tā veidota, lai pieminētu cīņas par Baltiju 1944./45. gadā. Grāmatai ir četras daļas – pētījumi, dokumenti, muzeja darbs, vēsturnieku ekspertīzes un diskusijas. To vidū Igaunijas, Lietuvas, Zviedrijas, Krievijas un ASV vēsturnieku publikācijas.

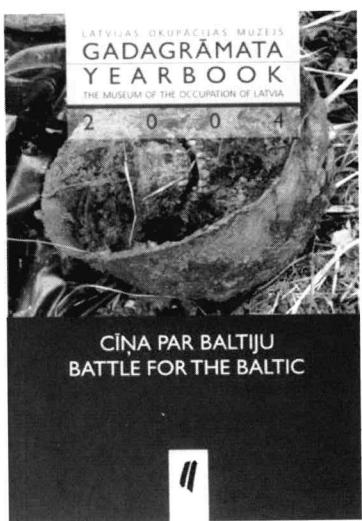
Gadagrāmatā pirmoreiz Latvijā publicēti akadēmiski pētījumi par igaunu leģionu un lietuviešu policijas bataljoniem Vācijas bruņotajos spēkos un PSRS okupācijas administrācijas organizēšanu Latvijā 1944. gadā. No PSRS ievēda apmēram 4000 ierēdu, kas sastādīja 50% no Latvijas vadošo ierēdu kopskaita. Dokumentu nodaļā publicēti

42 arhīvos un muzejos jaunatrasti dokumenti, kuru liešlākā daļa ir pirmspublicējumi latviešu valodā. Starp tiem ir Vissavienības komunistiskās (boļševiku) partijas CK ģenerālsekreterā Josifa Staļina runa slepenajā, paplašinātajā politbiroja sēdē 1939. g. 19. augustā par PSRS ārpolitiku Otrajā pasaules karā, PSKP CK Prezidija 1959. g. 1. jūlija sēdes stenogramma par PSKP CK sekretāra N. Muhitdinova ziņojumu par Latviju un t. s. nacionālkomunitu *atmaskošanu* u.c.

Trešajā nodaļā lasāms V. Nollendorfa pārskats par muzeja darbu, I. Dreimanes raksts par muzeja jaunieguvumiem un I. Kuduliņas pētījums par muzeja apmeklētājiem 2004. gadā. Ceturta jā nodaļā publicēta U. Neiburga recenzija par I. Vārpas grāmatu "Latviešu karavīrs zem kāškrusta karoga" un H. Stroda recenzija par Krievijā izdotu dokumentu krājumu "Cenzūra Padomju Savienībā 1917 – 1991", diskusijas par jēdzienu *genocīds* u.c. Gadagrāmatā "Cīņa par Baltiju" ir 340 lpp., ilustrēta. Publicētie raksti ir latviešu, angļu un vācu valodā.

Okupācijas muzeja Grāmatu galdā var iegādāties arī iepriekšējo gadu Gadagrāmatas par pazeminātām cenām.

H. Strods,
Pētniecības programmas vadītājs

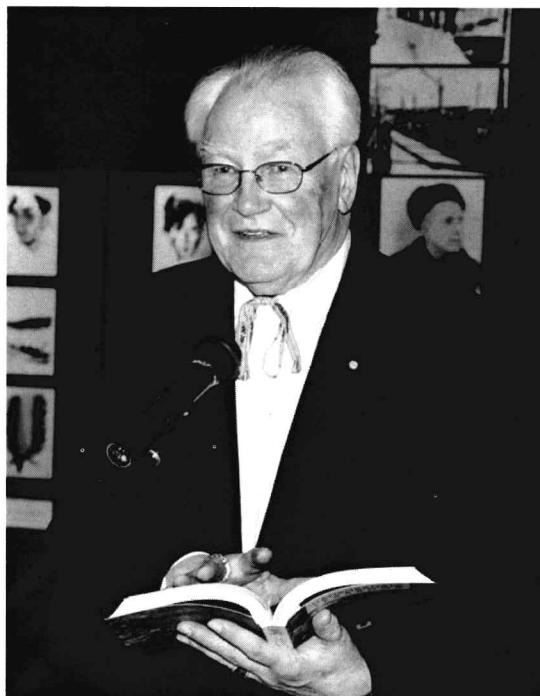

MŪSU ĪAUDIS

Valters Nollendorfs, muzeja cilvēks no pirmās dienas

– Nāk prātā amerikāņu lugas virsraksts, zīmējoties uz Jūliju Cēzaru: “Ceļā uz Forumu notika kāda jocīga lieta”. Arī man ceļā uz mierīgu, harmonisku, piepildītu dzīvi Latvijā, kā jau pensiōnāram pienākas. Atskatoties uz janvāra vakaru, kad pirms deviņiem gadiem gauži noguris ierados sniegotaī Latvijā, liekas, ka līdz toreiz iecerētajam Forumam nezin vai esmu ticus. Gandrīz kā Rīgā, kur nezinātājam palaikam uzmācas sajūta, ka no *šejiennes uz turieni nokļūt nevar*. Priekšā *kieģeļi*, vienvirziena ielas, pagriezienu liegumi, trūkstošas ceļa zīmes un ielu nosaukumi, izbrauktas ielas un ceļi. Ľoti palīdzēja cilvēki. Ar mīlestību, labestību, draudzību. Bez viņiem – nebūtu varējis pat sākt labirintisko Latvijas ceļu. Turpinu ceļot un varbūt kādā jaukā dienā nokļūšu arī līdz sākumā iedomātajam Forumam. Vecumdienas. Katrā ziņā – esmu Latvijā. Uz palikšanu.

Muzejam sākumā biju apsolījis dāvāt desmit stundas nedēļā. Arī tā viena no jocīgajām nepiepildītajiem iecerēm. Ja sāktu skaitīt stundas, tad droši vien nobītos. Jo mazāk nekā pirms pensionēšanās nesanāktu. Ko gan īsti muzejā daru? Tā vien liekas, ka esmu jaucies iekšā pilnīgi visur. Pirmajā OMF valdē, vēlāk – padomē man kāds bija devis tituli *redaktors*. Tā nu esmu ne tikai redīgējis, bet arī rakstījis, tulkojis, nodarbojies ar publikācijām. Tad Dagnija Staško mani kā vecu skolotāju ievilka jaunveidojamajā Izglītības programmā. Tā, paldies Dievam, tagad var iztikt bez veciem skolotājiem. Izveidojās Pētniecības programma, un likās, ka man – izbijušam profesoram – arī tur varētu būt sava vieta. Tā no literatūrzinātnieka kļuvu par tādu kā vēsturnieku, lai gan īstie vēsturnieki gluži pamatoti par to šaubās, bet pieļauj, ka varu būt kaut cik noderīgs muzeja gids, ja vajadzīgs izvadāt kādu svarīgu viesi angļu vai vācu valodā. Jau drusku loģiskāk mani ievēlēja par OMF valdes priekšsēdi. Šis amats man ļāva iepazīties ar muzeja darbu visā tā daudzveidībā un arī netieši palīdzēt muzeja attīstībai. Tas nu gan nav joks – esmu gluži vai lepns, ka muzeja administrācija, kas izveidojās manā laikā, ir bijusi noturīga un ļoti sekmīga. Kad pēc lielām pūlēm atbrīvojos no šā amata, Gundega Michele domāja, ka bez titula es gluži tā nevarot palikt, un mani iecēla par savu palīgu attīstības lietās. Tā nu arī Birkerta metaforiskais nākotnes nams patlaban ir manā atbildībā. Liekas, ka arī tas nebija sākumā iecerētais un ka kādu dienu – pirms nav jau par vēlu – tikšu pie paša dzīves sakārtošanas, pie grāmatām un papīriem, un pie mierīgām vecumdienām. Ja tikai zinātu, kā tur nokļūt. Latvijā tas nenākas viegli, jo ceļš ir interesants un pa ceļam notiek visādas jocīgas lietas.

Artūrs Mekšs, muzeja ēkas tehniskais uzraugs

– Esmu dzimis 1960. gadā Rīgā. 1979. gadā beidzu Rīgas Elektromehānisko tehnikumu un ieguvu radiotehnika diplomu. Mācījos Rīgas Politehniskā institūta Radioteknikas fakultātē un LVU Pedagoģijas fakultātē. Sekoja dienests PSRS Bruņotajos spēkos. Esmu strādājis ražošanas apvienībā *Dzintars* par dzintara un metālapstrādes meistaru. Rīgas 69. vidusskolā no 1985. gada līdz 1993. gadam biju darbmācības skolotājs, mācīju arī fiziku, vadīju radio pulciņu, skolas diskotēku, veicu klases audzinātāja un divus gadus arī direktora vietnieka pienākumus. Latvijas Hipotēku zemes bankā strādāju par galdnieceku un vajadzības gadījumos aizvietoju santehniķi, elektriķi un šoferi.

Pašlaik strādāju Okupācijas muzejā par tehnisko uzraugu. Manā pārziņā ir muzeja saimniecība. Sīkos remontus es veicu pats, liela apjoma darbiem pieaicinām firmas, un es sekoju darbu izpildes gaitai.

MŪSU LAUDIS

Andris Justs, Izglītības programmas asistents

– Esmu dzimis 1983. gadā Madonā, divu gadu vecumā pārcēlos ar ģimeni uz Valku – pilsētu piē Igaunijas robežas. Tur arī pavadīju jaunības un skolas gadus, mācoties Valkas 1. vidusskolā. Pēc skolas beigšanas ceļš veda uz Rīgu. Iestājos Latvijas Universitātes Moderno valodu fakultātē, vācu filologos, kurus arī veiksmīgi pabeidzu, 2004. gadā iegūstot bakalaura grādu humanitārajās zinātnēs.

Kopš 2002. gada strādāju Okupācijas muzejā. No 2002. līdz 2004. gadam biju ekspozīcijas gids, bet 2004. gada otrajā pusē sāku strādāt Izglītības programmā par asistētu.

Ārpus muzeja darba ļoti interesējos par mūziku, kolekcionēju ierakstus, organizēju koncertus un dažreiz arī pats piedalos muzikālos projektos.

Maija Sinka, OMF padomes locekle

– Esmu dzimus 1939. gadā Rīgā, mag. jur. Ādolfa Šildes un mag. math. Ainas Šildes ģimenē. 1944. gadā kā bēgļi nonācām Vācijā. Tur es beidzu vācu skolu, un studijas Štutgartes Tehniskajā augstskolā, Architektūras fakultātē. 1966. gadā apprečējos ar Ojāru Gobiņu, laulībā piedzima četri bērni. Vīrs nomira 1980. gadā. Otrreiz apprečējos 1990. gadā ar Juri Sinku.

Kopš agras bērnības esmu bijusi saistīta ar politiku. Divu gadu vecumā biju 1941. gada 14. jūnija deportējamo sarakstos un visu mūžu esmu izjutusi saiti ar tautas likteni. Es ilggadēji biju aktīva ELJAs (Eiropas latviešu jaunatnes apvienības) valdē un VLJK (Vispasaules latviešu jaunatnes kongresā). Sākot ar 1973. gadu balstīju MLĢ (Minsteres latviešu ģimnāziju), biju LCM (Latviešu centrs Minsterē) dibinātāja, līdzekļu organizētāja, birokrātisko un politisko šķēršļu novācēja. Biju ievēlēta Vācijas latviešu pārstāvībā. Laikrakstā *Brīvā Latvija* pildīju korektores pienākumus. Profesionālo darbu strādāju architektūras birojā – sākumā 5 gadus Berlīnē, vēlāk 25 gadus Minsterē, pa vienam gadam arī Stokholmā un Helsinkos.

Latvijas neatkarības atgūšana man nozīmēja *Latvijas sapņa* īstenošanos. 1991. gada septembrī pirmo reizi kopš bēgšanas iebraucu dzimtenē ar savu Latvijas ārzemju pasi. 2001. gadā kļuvu par Aizsardzības ministrijas padomnieci, piedalījos Brīvības pieminekļa fonda dibināšanā. Tagad darbojos OMF padomē un rūpējos par ceļojošo izstādi Vācijā.

Laimons Žeigurs, grāmatvedis

– Esmu dzimis 1959. gadā Rīgā. 1984. gadā beidzu Latvijas Valsts Universitātes Ekonomikas fakultāti. 1994. gadā Latvijas Universitatē izgāju kursus “Grāmatvedības organizācija Latvijas Republikā”, iegūstot *bilancspējīga* grāmatveža kategoriju. Okupācijas muzejā strādāju kopš 1997. gada janvāra.

Kopā ar OM pirmo izpilddirektori Zoldneres kundzi sākām veidot fonda finanšu uzskaites sistēmu, lai tā atbilstu LR likumdošanai un būtu saprotama katrai ieinteresētai personai. Kopš 2004. gada 1. oktobra esam PVN maksātāji, tas ievērojami sarežģī grāmatveža darbu. Ar kopīgiem spēkiem esam ieviesuši arī šo *jauninājumu*. Dažādiem likumīgiem paņēmieniem cenšos samazināt OMF budžetā maksājamos nodokļus, jo uzskatu, ja sieva (valsts) nemāk saprātīgi rīkoties ar viņai atdoto algu, tad saprātīgāk kaut ko piestaupīt sev pirmsalgas periodam.

Ar Micheles kundzi esam pārschieduši gaidāmo ēkas pārbūvi. Arī šeit no grāmatvedības viedokļa problēmu nebūs.

ZIEDOJUMU VĀKŠANA

KANĀDĀ

No 2004. gada 1. jūlija līdz 31. decembrim Kanādas latvieši Okupācijas mūzejam ziedojuši – caur LRDF, Kanādas DV vai tiesi Okupācijas mūzejā Rīgā – kopā CAD 12 850,13. Vairākums ziedotāju ir uzticīgi mūzeja atbalstītāji, kas ziedo vienreiz vai vairākas reizes gadā. Esam gandarīti, ka Okupācijas mūzeju atceras ne tikai, pieminot aizgājējus, bet arī priecīgākos ģimenes un draugu godos, un pateicamies tiem mūzeja atbalstītājiem, kas savās jubilejās novēl draugu veltes mūzeja darba atbalstam.

Labs uzskates materiāls mūzeja popularizēšanā ir 2004. gada beigās izgatavotā informatīvā videofilma par mūzeju un tā darbu. Otavā to mūzeja atbalsta grupa izrādīja 2005. gada 23. martā, pieminot arī 1949. gada

25. marta masu deportācijas. Bija prieks, ka vairāki mūsu cītīgākie atbalstītāji, kuri nav bijuši Latvijā, muzejā varēja pirmo reizi ciemoties kaut virtuāli. Paldies visiem mūzeja darbiniekiem, kuri piedalījās šīs filmas tapšanā.

Kanādā atbalsta grupa līdz rakstīt OM ziedojumu čekus uz LRDF vārda – ar norādi, ka ziedojums veltīts Okupācijas mūzejam, un nosūtīt: Dagnijai Staško, 16 Elterwater Ave, Nepean ON K2H 5J2.

Dagnija Staško,
OMF pārstāve Kanādā

No kreisās: Ligita Galdiņa, Mirdza Pārups, vēstnieks Kanādā Atis Sjanītis, Daina Brauna un Dagnija Staško.

ANGLIJĀ

2004. gada pēdējā un 2005. gada pirmajā ceturksnī nav izdevies nodrošināt, ka reizē ar OM mēneša darbības apskatu *Brīvā latvijā* tiek iespiests ziedojuvu vajadzības lūgums. Tomēr ziedojuumi tik un tā ir bijuši. Savos ziņojumos DVF delegātu pilnsapulcēs par OM izsaku paldies nodaļām par ziedojuumiem un lūdzu turpināt ziedot, īpaši tagad, kad priekšā stāv muzeja paplašināšanas darbi. Ar maziem izņēmumiem DVF ziedojuumi OM tiek nosūtīti ar DV CV parstāvniecības starpniecību. Tāpat ziedojuvu vajadzību piemīnu LNPL sesijās. Šā gada sesijā ziņoju, ka nauda vajadzīga mūzeja paplašināšanas plānošanas darbiem un ieteicu OM ziedot ievērojamu summu. Sesijas dalībnieki nolēma ziedot GBP 10 000.

Andrejs Ozoliņš,
OMF padomes loceklis

ZIEDOTĀJI

ZIEDOJUMI NO 2004. GADA 1. JŪLIJA LĪDZ 2004. GADA 31. DECEMBRIM.

Ziedotāja vārds parādās tā, kā viņš to ir uzrādījis. Aiz summas alfabētiski minēti visi, kuri šo summu ziedojuši. Par pamanītajām kļūdām lūdzam ziņot.

AUD 6400,- Sidnejas Latviešu biedrība (1400,- kopīgi ar Sidnejas vok.gr."Laikmets"); **2000,-** Sidnejas latviešu organizāciju apvienība (SLOA); **1000,-** Daugavas Vanadžu Melburnas kopa; Latviešu biedrība Rietumaustrālijā; Zigfrīds Grīnbergs; **300,-** Brisbanes rokdarbnieču kopa; **265,-** Latviešu apvienība Austrālijā un Jaunzēlandē (LAAJ); **200,-** Edmunds Āboltiņš; Valdemārs Bērziņš; Liāna Pelša; Alfrēds un Fomaida Sīlķēni; Barbara un Jānis Jēpi; Sieviešu rokdarbnieču kopa Sidnejā; **118,-** (kopā 472,- atalgojums par darbu ES tautas nobalsošanā) Ināra Graudiņš; Edite Soboļevska; Imants Līcis; Ēriks Zvirbulis; **100,-** Ingrīda Garofoli; Jānis Uun Melita Gulbjī; Vita Kristovska; Elmārs Zaļums; T. Žīle; **50,-** Velta Krūmiņa; **30,-** Valentīna Ugare.

CAD 5000,- DV Kanādā valde un nodaļas; **1209,-** DV kopa Hamiltonā; **1200,-** Evalds un Herta Lejiņš; **1000,-** Valija Alber- tiņš; **500,-** Fricis Bērziņš; Vinipegas latviešu biedrība; **300,-** Biruta Ādamsons; Oskars Dumpe; Konstantins Indans; Māris Pauderis; Lūcija Skrodele; **200,-** Ligita Galdiņš; L. un M. Gerdens; Arvids Pētersons; Elmārs Zūlis; Dzidra un Jānis Siks; **180,-** Jānis un Irēne Ezergailis; **125,-** Jānis Melnbārdis; **120,-** Ojārs Pavārs; **110,-** Andrejs Apinis; **100,-** Astrid Akers; Vilma Bertulsons; Dzidra Bērziņš; Valda Bolsteins; Velta un Elmārs Dīriķis; Antonina Grinbergs; Jānis Grīnvalds; Vija Groskaufmanis; Edgars Jirgens; Aleksandrs un Erika Kalniņš; K! Dzintra Montreālas kopa; Rasma Kusmanis; A.P. un Marta Ķuze; A.P. Ķuze; John Mezaks; Ženija Moruss; Maiga un Andris Pētersons; Egliens Platups; Ilze Plaudis; Kārlis Revalds; Vija Skomba; Ilga Skulte; Inara Soutar; Vilis Spunde; Kārlis Šūns; Toronto Latviešu biedrība; O. Valkirs; Jānis un Milda Veveris; R. Virkavas; Arvīds Vītols; Mirdza un Stasis Znotiņš; **80,-** Uldis Amoliņš; Regina Auniņš; Elga Dabolins; Martin Pētersons; **50,-** Sigurds un Daila Andersons; Nīna Aplociņš; Zigrīda Birnis; Milija Brauns; Ilmars Dalbergs; DV Sadberijas nodaļa; Ermanis un Velta Dulpiņš; Ilze Ezergailis; Velga Feizaks; Elza Gelvāns; Jānis Graudiņš; Kārlis Gulbis; Herberts Hausmanis; Jānis Jente; Velta Kļaviņš; Helēna Lācis; Valentīne Leikučs; Vija Millers; Ženija Moruss; Edmunds Pulciņš; Skaidra Pupedis; Gundars Roze; Ojārs Stirājs; Margrieta Teteris; Anita Thomas; Toronto Latviešu biedrība; Ingeborga Veinbergs; **40,-** M. Jurenovskis; Maija Ķuze; **30,-** Irēne Ezer-gaile; Egils Fogels; Ritma Jurevics; Viktors Kupers; Pēteris Kusmanis; Junija Langins; Andrējs un Līvija Meisters; Ernests un Jadviga Šulcs; **25,-** Dzidra Ansklāviņš; Gundega Ansklāviņš; Elza Gelvāns; Rasma Jekabsons; Voldemars Kankis; Sylvia Kokts-Porietis; Vera Kronbergs; Arturs Ķesteris; Ojārs un Edīte Radovskis; Ojārs Rozentāls; Lonija Zvaigznīte; **20,-** Ilga Andersons; Biruta Golts; Zaiga Kalniņš; Imants Klaiše; Zigrīda Kļaviņš; Ida Amoliņš; **11,63** Kārlis Ozoliņš; **9,50** Inta Antens.

EUR 1020,- Dr. Maksims Strunks; **250,-** Laimonis Apfelbaums; **200,-** Laima Urdze; **20,-** Jakob Spielmann.

GBP 500,- DVF Korbijas nodaļa; **400,-** Jānis Leons un

Spodra Zariņi; **200,-** Jūlijs Počs; **50,-** Jānis un Skaidrīte Āpša; **20,-** Andrejs Valdis Ozoliņš.

LVL 1958,- DVF Halifikas nodaļa; **783,-** Elga Dāboliņa; **536,-** Daugavas Vanagu un Vanadžu apv. Bostonā; **520,-** Daugavas Vanadžu kopa Hamiltonā; **380,-** Daugavas Vanagu Brisbanes nodaļa; **241,-** Daugavas Vanadzes ASV; **150,-** Diana un Uldis Daiga; **100,-** Ingrīda un Andris Bērziņi; Ausma un Gunārs Rozīši; **50,-** M. Hibbard; Liene Sīlis; Sandra un Uldis Sīpols; **41,-** Elmārs Ēvele; **40,-** P. un I. Gribusts; **35,-** Rīgas Tehniskā universitāte – Egons Lavendelis; **30,-** Paulis Dermanis; **21,-** Gunārs Līgers; **20,-** Ausma Achworth; Jānis un Inta Ezis; Gary Glazer; Viesturs Šķidra; **10,-** "Speciālā Olimpiāde" Latvija; Susamuru; E. Briksnis; Latvijas Pieaugušo izglītības apvienība; Selga un Eduards Silkalns; **5,-** Eiropas studentu foruma Rīgas organizācija.

USD 10 000,- Artūra Reinvalda novēlējums; **5000,-** Latvijas Brīvības Fonds; Deilie un Peter Zvejnieks; **4000,-** Andrew Ezergailis (grāmatas izdošanai); **2300,-** Valters Nollendorfs; **2000,-** Latviešu kara invalīdu apvienība ASV; **1250,-** Anonīms X; **1125,-** Karen E. Greever; **1111,-** Gvido Zakovičs; **1100,-** Dr. Sigrida Renigere; **1000,-** Alfrēds, Sarmīte un Pēteris Grava; Generāla K. Goppera Fonds; Jānis un Millie Kāvužu fonds; Māc. Dr. M.K. Gulbja piemiņas fonds; N.J. Latvian Federal Credit Union; Valija Nille; Lee Ann Vallone; Aivars Slucis; St. Olafa koledža; Ruta Straumanis; **850,-** Paulis un Irēne Lazda; **700,-** Andris Petričeks; **636,-** Dienvidkalifornijas latviešu ev. lut. draudze; **634,-** St. Pēterburgas Latv. ev. lut. draudze; **600,-** Rasma Kārkiņa-Šilde, lielgimenes vārdā; Olita un Juris Valainis; **598,-** Milvoku Latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības draudze; **575,-** Čikāgas Latviešu draudžu sadarbības kopa; **536,-** Daugavas Vanagu apvienība Bostonā; **510,-** Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa draudze un Bukskauntijas latv. baptistu draudze; **500,-** Daugavas Vanagu apvienība Klīvlandē; Māra Efferts Dole; Draugu kopa Veltas Čakāns piemiņai; Elmers Freibergs; Ilmars un Dagmāra Kalniņš; Klīvlandes Latviešu biedrība; Dzidra Lejnieks; Daina un Jānis Lucs; Minneapolis Sv. Paula latv. ev. lut. draudze; Vaira Peleķis - Christopher; Ausma Vilciņš; Vilnis Vīlips; **404,-** Denveras latv. ev. lut. draudze; **380,-** Mineapoles-St. Paulas Latv. ev. lut. draudze; **340,-** Saginavas Latviešu klubs; **325,-** Skenek-tedijas latv. ev. lut. draudze; **300,-** Pēteris Bolšaitis; Gunta un Jānis Ģiga; Tamāra un John MacMurray; **256,-** Mančesteras un Vilimantikas Ev.Lut.draudze; **250,-** Korporācijas Daugaviete Bostonas kopa; Vivita Leonard Krievs; **249,-** Ročesteras latviešu ev. lut. Krusta draudze; **225,-** Ilze Stalis; **215,-** Latviešu ev. lut. apvienotā draudze Kalamazū; **206,-** Des Moinas un Apkārtnes tautieši; **201,-** Apvientā Linkolnas Latv. ev lut. Draudze; **200,-** Ingrid Bagby; John un Irene Briedis Sedgwick; Rasma Dinbergs; Augsts Grasis; Aina un Vincents Ķīselis; Aivars Kuplis; Jānis un Elga Mazkalniņš; Andris un Janis Lapkašs; Ārijs un Gunta

ZIEDOTĀJI

Pakalns; Ilgvars Plūme; Alberts Z. Prāvs; Thea Pratins; Arnolds un Ida Rautenšilda; Leonīds Raterman; Aina Zemdega; Juris Zilgalvis; **190,-** Rita Sēja; **177,-** Rita Peters; **162,-** United Latv. Ev.-Luth. Church; **155,-** Ērika Pētersons; **150,-** Laura Belovs; E. Bērziņš; Daugavas Vanagi Detroitā; Elizabetes un Nuarkas latv. ev. lut. draudze; Marija un Valentīns Gailāns; Mētra Krautmanis; Konrāds un Anna Lācis; Baiba Rosenkranz; Edward Strazdiņš; **115,-** Dzintra Osis; **107,-** Daira Skriblis; **100,-** Viktors un Maiga Asarītis; Arija Babans; Gunārs un Gaida Barends; Ilze un Vilnārs Beiniķis; Astrīda un Andris Bite; Visvaldis un Jolanta Bokums; Edīte un Helmutis Braukis; E. Bundža; Daugavas Vangu apvienība Nūdžersījā; Lilita Dilallo; Joseph un Lilita Dilallo; Gunta Douglas; Veronika Elferts; Jānis un Ausma Ērglis; Sigurds Fromholds; Stanley Gorsvāns; Alberts Grigals; Gunārs Grūbe; Inta Hasenkamp Mačs; Indiānas latv. pensionāru biedrība; Angelika Jegers; Carl E. Johnson Jr.; Sarmīte Judson Kalniņš; Valda un Gundars Ķēniņš; Valda Levy Kalniņš; Eduards un Ruta Kress; Tālīriņš un Tekla Kristofors; Robella Lietapurs; Baiba Liepiņš; Lija un Olģerts Linde; Jānis Melnbārdis; Velta Melnbrencis; Mary Miller; Austra Miezis; Dr. Manfrēds Munters; Rūdolfs Nags; Dr. Ēriks A. Niedrītis; Māris Nora; Nūbransvikas-Leikvudas ev. lut. draudzes Dāmu komiteja; Nujorkas latviešu katoļu draudze; Aija Pakulis; Ojārs Podiņš; Alvīne Pospisil; Gunārs Potapous; Ēriks, Laila un Aleks Purīņš; Thea A. Pratins; Ilmārs Riekstiņš; Ints Rupners; Silvija Rūtenberga; Alfreds un Vilma Semeiks; Ilze Sīle; Pēteris Skulte; John Stūrmanis; Irina un Dailonis Štāuvvers; Aina Thomas; Vija un Valts Treibergs; Anda un Karl Tubalkain; Juris Upatnieks; Victor un Astra Vaits; Dzintars Vallis; Arturs Valters; Necija Vanbasselere; Rūta un Jānis Veitmanis; Gunta M. Vilciņš; Ģirts un Maija Zeidenbergs; Karmena un Jānis Ziediņš; **80,-** Arturs Burģelis; **75,-** Rasma Ence; Jon un Aija Horton; Gaļina Kolbs; Elza Kozlovskis; Osvalds un Anna Ozoliņš; Ara Pumpurs; Ligita Roze; Ilona Staprāns; Biruta Visockis; **50,-** Tina Ābolīnš; Biruta un Dzintars Abuls; Aivars Aistars; Benita Antons; Dzidra un Jānis Apsīte; Irēne un Voldemārs Avens; Jānis Balks; Vidvuds Bandrevics; Inese Blanchard; Zigfrīds Brakmanis; R. Brakovskis; Velta Burton; Anastasija Bušs; Ērika Clawson; Velta Creamer; Regina Cunculs; Čikāgas Latv. Slēpotāju klubs; Zigrīda Dambis; Arturs O. Deksnis; Emīls Dumpis; Valda Dundurs; John Ericson; Helēna Frank; John E. Galējs; Rosalie Garance; Ligita Giacopassi; Alex Goncarovs; Inta Grace; Mirdza Grāmatiņš; Rita Greenberg; Erna Gulbis; Vija Hosp; Janīna Jankēvics; Valentīns un Ausma Jaunkalnietis; Victor Kerlins; Lilija Klints; Richards Kļaviņš; Ilze V. Koch; Elvira Krasts; Dr. Andrejs un Ilona Ķīsis; Asja Viviana un Igors Līderi; Edward I. Mackus; Austra Mežaraups; Lydia Neibergs; Ausma Nonācs; Lelde un Guntis Ore; Rasma Plāte; Mirdza Preimants; Ainis, Arnis un Velta Priedīte; Kārlis un Milda Pucis; Mirdza Puriņa; Anda Rabācs Foster; Leontīne Raestas; Vita Ramanis; Dzidra Razevska Upāns; Dainis un Irma Rudzītis; Laimdota Sausais; Artūrs un Centa Sarma; Aija un John Sedlak; P. Gunta Semba;

Melita Skalbergs; Arkādijs Strazdiņš; Ilga Strazdiņa; Silvija Stukuls; Ilze un Uldis Šmidchens; Imants un Apolonija Timrots; Antons Tūtiņš; Maija Vanags; Juris un Olita Valainis; Paulis Vikelis; Andrejs Vīgants; Mirdza Vītiņa; Arnolds Vītols; Aleksandrs Zasters; Aivars un Vija Zeltiņš; Valda Ziemelis; Juris Zirnis; Lidija Zivtiņš; Stanley Zmuidins; Irma Zvaigzne; **45,-** Edīte Jordan; Zelma Lācuma; Anita Mertdagan; **40,-** Ināra un Gunārs Andersons; Andris Veidemanis; **35,-** Arnolds Ābele; **30,-** Anna un Peteris Amolins; Helēna Apogs; Maija Bērziņa; Peters Bruvelis; L. un Z. Gudrais; Ruta Jostsons; Jānis un Karena Karps; Rainis un Margaret Krīgens; Ligita Krumkalns; Rita un Dainis Martinsons; George Merz; Eduards Rubāns; Lida Rubīna; Velga Rukuts; Maija Sedzielarz; Hertha un Raymond Sheatsley; Olģerts un Rita Skostiņš; Jānis un Malvīne Poņemeckis; Valdis Valciņš; Velta un Ģirts Zadins; Līga Ziemelis Stam; Harijs un Ausma Zikmanis; **25,-** Maija un Ivars Adamsons; Nilss Aume; Aina un Jānis Baumanis; Māra un Vitauts Beldavs; Ruta Bērzkalns-Burkhhardt; Sofija Bērziņš; Vilma un Arvids Bolšteins; Wilma un James Butterfield; Aida Ceriņa; Pēteris un Mirdza Daugavietis; Jānis un Ārija Deglis; Ojārs Emars; Vija un Olģerts Ernstsons; Valija un Modris Galenieks; Anna Greenway; Konrāds Griķītis; Nedda Grīnups; Peter Hutson; Vilhelms Ikaunieks; Edīte Irbe; Līvija un Visvaldis Janavs; John un Inda Karlsons; Ausra Kaža; Edgars un Erna Krastkalns; Nina Lagzdiņš; L. Laurinovics; Aina Lizins; Zelma Lucums; Arnolds Martins; Miervaldis Mierins; Paul Nelke; Ligita Novikovs; Ērika Packman; Jānis Peize; Jānis un Velta Picukans; Levs Reinhauzens; Imants Seperis; Guna Silis; Danuta Skirmants; Aldis J. Simsons; Valfrīds un Vija Spuntelis; Mārīte Stabulis; A.Z. Steinbergs; Alberts Stenbergs; Valdis un Austra Strautmanis; Valdemārs Stukulis; Gunārs Šreibers; Velta Šulcs; Vitālijs un Lidija Tarbusas; Kristīne Toldness; Gunta Turks; Gaida Valkovskis; Biruta un Jānis Vaskis; Leo Vedners; Anna Vējiņš; Daniel un Mudīte Waterman; Teodors Uldriķis; Levs Reinhauzens; Dzintra Laima Zariņš; Juris Zebergs; **20,-** Ilona Arter; Alvīna Bajārs; Elīta Bērziņa; Dzidra Damerel-Zeberiņa; B. un S. Dulevskis; Alise Felzenberg; Diana Francis; Jānis Galīņš; Rudolfs un Erna Jankavas; Viktors Kancans; Vilis Karitons; Nellijs un Uldis Kronītis; Lidija Odeiko; Dadzis Marianna; Egons Memens; Aleksandrs Mētra; G. Paeglis; Staņislavs Saltans; Vera Sipīņš; Ruta Spigers; Indulis un Līga Šulcs; Otilija Straupenieks; Elfrīde Reinhauzens; Ērika Pētersone; Jāzeps Virbulis; Regīna Vītols; Samantha un Kevin Wechter; Pāvils Zālītis; Elmārs Zajums; Tālivaldis Zīle; **15,-** Mudīte Biters; Arturs Ezeriņš; Visvaldis Rumpēteris; Vija Vidzemnieks; **10,-** Nora Bošs; Olga Boža; Ilga Dimbīrs; Egons Dzelzītis; Teodors Emansons; Velta Galēna; Auseklis Gothards; Otto Kulins; Maiga un Edvīns Krams; Pauls Kupcis; Alise Lange; Gustavs Norits; Aina Oatley; Jānis Pogulis; Rita Saule; Kārlis Smiltens; Sofija Tauriņš; Inese Tisins; Aloizis Vaivars; Vitālijs Varpsaleitis; Vitauts R. Vītolīnš; Gene Zeles; Mirdza ūdris; **8,-** Lita Grabeklis; **5,-** Ilze Ibrahim; Imants Kurmis; Livija Lanka; Z. Pukats; Alfreds Sprincis; Alexander un Cerina Schiffer.

ZIEDOTĀJI

AUSTRĀLIJAS ZIEDOJUMI NO 01.10.2004 LĪDZ 31.03.2005

J. Sierīņš AUD 680 – atzīmējot savu 70 dzimšanas dienu; Studentu vienība Auseklis, J. Šķels AUD 500,-; Apvienotās Melburnas draudzes 18. nov. kolekts AUD 359,-; Sieviešu rokdarbnieču kopa Sidnejā; Alfrēds un Fomaida Silķēni AUD 200,-; Zelmes Svennes piemiņai korporācija Lettonia F!P!B! AUD 180,-; F. un V. Auziņi; Ausma Jones; Ivara Muzikanta piemiņai anonīms Melburnā; Astrīda Lodēna; Liliāna Pelša; Edīte Sobolevska AUD 100,-; Biruta Apine Clark, Ruta Birzule, N. R. Džonsoni, V. Purvinskis, V. Ridūze - Zelmu Svenni pieminot Dagnāra un Bruno Krūmiņi AUD 50,-; J. un H. Rasiņi – AUD 40,-; V. Bauskis – AUD 10,-.

Ziedoņumi no 2004. gada 1. jūlija līdz 31. decembrim

PIEMINAS ZIEDOJUMI

(ziedotā kopsumma latos)

Kopējais ziedoņums 14. jūnija aizvesto piemiņas dievkalpojumā – 306,- Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa draudze un Bukskauntijas latv. baptistu draudze. 81,- United Latv. Ev.-Luth. Church; 380,- St.Pēterburgas Latv. ev. lut. draudze; 342,- Mineapoles-St. Paulas Latv. ev. lut. draudze; 120,- Apvienotā Linkolnas Latv. ev. lut. draudze; **Jurim un Skaidrītei Andersoniem** 600,- Ruta Straumanis; **Robertam Bebrim** 50,- Anda Tubalkain, Bebris un Tubalkain Karl; **Tālim Bergam** 30,- Inta Grace; **Zentai Bērzkalnei** 15,- Ruta Bērzkalns-Burkhadt; **Marijai Bitei** 25,- Lilija Klints; **Lienei Blums Gray** 150,- Vivita Leonard Krievs; **Jānim Brigam** 190,- Aina un Vincents Ķīselis; Ojārs Podiņš; Irma Zvaigzne; **Kārlim Brušvītam** 18,- Rainis un Margaret Krīgens; **Veltai Čakānei** 300,- Draugu kopa; **Jānim Dūšelim** 74,- Sieviešu rokdarbnieču kopa Sidnejā; **Verai Evaldsonei** 30,- Antons Tūtiņš; **Teodoram Ermansonam** 6,- Teodors Ermansons; **Rober-tam, Borisam un Jurim Fetle-riem** 60,- Mary Miller; Laimonim **Freibergam** 300,- Elmers Freibergs; **Ludmilai Grīver** 135,- Karen E. Greever; Andris Petričeks; 650,- Carl J Greever; Liene Sīlis; **Robertam Grībergam** (matrozs

uz kuģa "Daugava") 370,- Zigfrīds Grīnbergs; **Eduardam Vilhelمام Gulbim** 29,- Maija Vanags; **Kārlim Janavam** 15,- Līvija un Visvaldis Janavs; **Regīnai Jansonei** 300,- Dzidra Lejnieks; **Arvīdam un Laimai Kalniņš** 60,- Sarmīte Judson Kalniņš; **Olgertam Katalimovam** 100,- Jānis un Rūta Petričeks; **Viktoram Kazlovsrim** 25,- Ligita Giacopassi; **Gaidai Klaustiņai** 72,- Maija un Ivars Adamsons; Vija un Oļģerts Ernstsons; Ruta Jostsons; Osvalds un Anna Ozoliņš; Visvaldis Rumpēteris; Mārīte Stabulis; **Jurim Kļaviņam** 15,- Edgars un Erna Krastkalns; **Kārlim Kociņam** 50,- Arnolds un Ida Rautenšilds; **Livijai Krauksts** 12,50,- Nedda Grīnups; **Zilgaram Kristofo-ram** 60,- Tālrīts un Tekla Kristofors; **Uldim Lapīnam** 60,- Edīte un Helmutis Braukī; **Jēkabam Lutcum** 30,- Ērika Clawson; **Ellai Mazjānei** 60,- Robella Lietapurs; **Antonam Māli-ņam** 30,- Janīna Jankēvics; **Valen-tīnam Medvēgevam** 600,- Vallone Lee Ann; **Atvaram Mikass** 50,- Liesma Krautmanis; **Fricim un Emīlijai Morbergiem** 25,- Elza Kozlovskis; **Vilim Ngelim** 50,- Olita un Juris Kīns; **Riekardam Paksišam** 60,- Austra Miezis; **Adolfam Pakulim** 12,- Indulis un Līga Šulc; **Fricim Pakulim** 60,- Aija Pakulis; **Evelīnai Petersonei** 60,- Gunārs un Gaida Barens; **Dzinta-ram Pētersons** 25,- Ilga Strazdiņa;

Jēkabam Podrečikam 60,- Inta Hasenkamp Mačs; **Dainai Pum-purs** 100,- Ilze un Vilmārs Beiniķis; Arnolds un Ida Rautenšilds; **Augustam Purgailim** 6,- Sofija Tauriņš; **Valdemāram Ravovskim** 300,- Vaira Pelēkis - Christopher; **Gaidai Rudzītei** 15,- Aida Ceriņa; **Viktoram Zakovičam, Richar-dam Brass** 666,50 Gvido Zako-vičs; **Kārlim un Elsa Rabaciem** 120,- Ingrid Bagby; **Inas Rones mātei** 680,- Sidnejas latviešu organizāciju apvienība (SLOA); **Līnei Šenderei** 15,- Nilss Aume; **Adolfam un Ainai Šildēm** 360,- (videoprojektoram) Rasma Kārkli-ņa-Šilde, lielgimenes vārdā; **Agathai Virbulei** 27,- Pēteris un Mirdza Daugavietis; Jāzeps Virbulis; **Bronislavai Visockai** 120,- Wilma un James Butterfield; Edīte Jordan; Anna Vējiņš; Biruta Visoc-kis; Velta un Ģirts Zadins; **Atim Virbulim** 30,- Juris un Olita Valainis; **Laurai M. Vītolīnš** 5,- Vitaunts R. Vītolīnš; **Auseklim Zaļinskam** 25,- Ilze un Uldis Šmidchens; **Ilgai Zinbergai** 30,- Dzidra un Jānis Apsīte; **Alfrēdam Dinnem, Alinai Sepei, Andrim un Arvīdam Gal-diņam, Elmāram Paeglem** 5,- Inta Kipper Paegle.

ZIEDOTĀJI

DAŽĀDI ZIEDOJUMI NO 2004. GADA 1. JŪLIJA LĪDZ 31. DECEMBRIM

Pateicība no Mildas Strauss – USD 600,- Olita un Juris Valainis; Neceliet pieminekļus, atbalstiet Okupācijas muzeju – USD 100,- Rūta un Jānis Veitmanis; Literāra pasākuma “Ar balles kurpēm” veltījums Vašingtonā – USD 50,- Dzidra Razevska Upāns; A.Feldmaņa projektam – USD 200,- Andris & Janis Lapkašs; 18. novembra honorārs no Čikāgas – USD 300,- Valters Nollendorfs. Mūžībā aizgājušās Regīnas Jansones novēlējums – USD 500,- Dzintra Lejnieks. Atalgojums par darbu ES tautas nobalsošanā – AUD 472,- Ināra Graudiņa, Imants Līcis, Edīte Soboļevska, Ēriks Zvirbulis.

JUBILĀRU GODINĀŠANAS ZIEDOJUMI NO 2004. GADA 1. JŪLIJA LĪDZ 31. DECEMBRIM

Aldis Birzulis, atzīmējot savu 70. gadu dzimšanas dienu – AUD 3500,- ; Robertam un Ilgai Inveisu zelta kāzu jubilejā – USD 100,- Marija un Valentīns Gailāns; Mazmeitiņai Margaretai Klērai Plāmerei dzimšanas dienā 07.22.04 – USD 1000,- Valters Nollendorfs; Ainai un Jurim Pūliņiem 70 gadu dzimšanas dienā- USD 100,- Baiba Liepiņš; Arvīdam Unguram 90 gadu jubilejā – USD 90,- Rita Sēja.

JUBILĀRU GODINĀŠANAS ZIEDOJUMI (Kanādas)

Godinot Ilgu Breikšu 80. gadmījā – Ilga Andersons, Regina Auniņš, Zigrīda Birnis, Elga Daboliņš, Ilmars Dalbergs, Biruta Golts, Antonina Grinbergs, Kārlis Gulbis, M. Jurenovskis, Vera Kronbergs, Rasma Kusmanis, A. P. Ķuze, Maija Ķuze, John Mezaks, Ojārs Pavārs, Eglons Platups, Biruta Platups, Edmunds Pulciņš, Skaidra Pupedis, Kārlis Revalds, Vija Skomba, Inara Soutar, Ojārs Stirājs, Anita Thomas, Ingeborga Veinbergs, R. Virkavš.

Godinot Jāni Ezergaili 80. dzimšanas dienā – Uldis Amoliņš, Irēne Ezergailis, Egils Fogels, Rasma Kusmanis, Pēteris Kusmanis, A. P. un Marta Ķuze, Martin Pētersons, Maiga un Andris Pētersons.

Godinot Pēteri Ķuzi 80. dzimšanas dienā – Jānis un Irēne Ezergailis, Ilze Ezergailis.

Elgas Lazdas dzimšanas dienā – Martin Pētersons.

PATEICAMIES UN ATVAINOJAMIES TIEM ZIEDOTĀJIEM, KURI NEBIJA IEPRIEKŠĒJĀ APKĀRTRAKSTA ZIEDOTĀJU SARAKSTĀ

AUSTRĀLIJA (AUD)

Zigfrīds Grīnbergs 1000 – **pieminot savu brāli Robertu**, matrozi, uz kuģa “Daugava”, kurš pazudis Krievijā; Latviešu biedrība Rietumaustrālijā 1000; Daugavas Vanadžu Melnburnas kopa 1000; **Ināra Graudiņa, Imants Līcis, Edīte Soboļevska, Ēriks Zvirbulis** (atalgojums par darbu ES tautas nobalsošanā) 472,-; **Brisbanes rokdarbnieču kopa** 300,-; LAAJ 2003.g. līdzekļu vākšanas akcija 265,-; **Sidnejas rokdarbnieču kopa** 200,-; **Pieminot Jāni Dūšeli – Voldemārs Bērziņš, Liliana Pelše, Alfrēds un Fomaida Silķēni, Barbara un Jānis Jēpi;** 100,- Ingrīda Gorofoli, Elmārs Zaļums, Jānis un Melita Gulbji, T. Zīle; Roberts Lieknis; **Philips Birzulis** 70,-; **Velta Krūmiņa; Jānis Vējiņš; Ināra un Gunārs Krūmiņi** 50,-; **Valentīna Ugare** 30,-.

AMERIKA (USD)

Grand Rapidu latviešu sabiedrības 2004. gada ziedoņumi 5702,- apmērā ir veltīti OM izglītības programmai; Dr. Richard un Ilze Schwartz 1000,- Vitauta Sīmaņa piemiņai; Janis un Karmena Ziediņi, 100,- **Paula Kubuliņa** piemiņai; Mirdza Oškalns 3372,84,- **Gunarda Oškalna** piemiņai; Mārīte Stabulis 75,- **Alfreda Stabulis, Zentas Griezes, Gaidas Klaustiņš** piemiņai; Mārīte Stabulis 50,- **Alfrēda Stabulis un Zentas Griezes** piemiņai; 4085,- muzeja video krātuves papildināšanai veltīta Eižena Lapkasa piemiņai.

Paldies arī tiem, kas atstājuši savu artavu ziedoņumu kastē!

OMF PADOMES SĒDE

OMF padomes sēdes dalībnieki no kreisās: – D. Staško, G. Michele, F. Gordons, A. Žīgure, A. Ozoliņš, H. Demakova, D. Albertiņa, V. Paegle, P. Lazda, Dz. Bungs, J. Petričeks, M. Vanags, E. Anderss, T. Kokneviča, V. Nollendorfs, I. Silārs, O. Celle, E. Piķelis, M. Sinka, P. Bolšaitis.

2005. gada 22. un 23. janvārī notika OMF padomes sēde, kurā pieņēma šādus lēmumus: apstiprināja OM budžetu un darba plānu 2005. gadam, ekspozīcijas attīstības stratēģisko plānu, Ls 20 000 piešķirumu ēkas piebūves plānošanas darbiem līdz 2005. gada 30. jūnijam, Attīstības komitejas funkcijas nodeva Nākotnes nama projektam, OMF valdē ievēlēja E. Piķeli un O. Cellem un A. Žīgurei piešķīra paraksta tiesības sakarā ar jaunās muzeja ēkas piebūves celtniecību.

ENGLISH LANGUAGE SECTION

IN THIS ISSUE . . .

In the leading article, the poet Anda Līce suggests that written memoirs provide an outstanding selection of past events that can be well used in building for the future.

The Chair of the Occupation Museum Foundation (OMF) Board Anna Žīgure writes of the importance of understanding history as demonstrated by the recent heated discussions about the meaning of the end of the 2nd World War and the acknowledgement of the continued occupation of Latvia after the war.

Gundega Michel, the director of the Museum, reports that a part of the Museum's collection has been included in the Latvian National Museum collection. This enables the Museum to participate in the development of the general museum collection catalogue of Latvia. With the help from Latvia's Minister of Culture Helēne Demakova the Museum has been assured increased financial support from the Latvian government for 2005. Support has also been received for the continued development of the building renovation and enlargement plans – LVL 20 000 from the *JL* fraction of the Saeima, and GBP 10 000 from the Latvian National Council of Great Britain. During the first three months of 2005, the number of visitors to the Museum has increased by 78% compared to the same period in 2004.

Valters Nollendorfs, Deputy Director for Development, writes that progress has been made in securing the Museum building for long term use by the Occupation Museum. Planning continues for its enlargement as proposed by the

architect Gunnar Birkerts. A Latvian government investment of LVL 1.5 million is expected for construction, but LVL 750 000 must be raised from donations for furnishings and equipment.

On November 5, 2004, the exhibit "Austrians in the Soviet Union 1945–1956" was opened by the Austrian ambassador Wolfgang Jilly. The materials for this exhibition came from the Boltzmann Institute in Graz, Austria.

The Museum's travelling exhibition "Latvia Returns to Europe" was opened in Germany in the parliament building of Berlin on May 10, 2004. Since then, it has been exhibited in 13 other German cities. Maija Sinka, member of the Occupation Museum Foundation (OMF) Board and organiser of the exhibitions in Germany, has obtained support from the Konrad Adenauer Foundation and other German institutions to cover costs of the exhibitions. In March, the travelling exhibition was also opened in the central Library of Exeter, England.

The Museum's Education Programme has published new instructional materials for teaching about Communism. Teachers can use the packet of 29 colourful pages as source materials and for group activities. The response from history teachers has been excellent. Already in the first four months of the year the Museum's staff has conducted 24 seminars for teachers. These materials are also available on the internet and an English version is planned for history teachers from abroad.

A number of Museum staff members have worked very

ENGLISH LANGUAGE SECTION

intensely to prepare a photo album about the soldiers of the Latvian Legion. The book will contain some descriptive articles and about 700 photographs, most never previously published.

The staff historian Lelde Neimane read a paper at an international seminar in Sigtun, Sweden about migration in the Baltic region during the 20th century. The seminar was organized by Stockholm University on February 26 and 27, 2005.

Richards Pētersons, director of the Museum's Memorial Sites Programme, describes the exhibit; "Judgment: 7 to 25 years exile to GULAG. K. F and the 'French Group'", which is based on a collection of some 1500 water colours by the late artist Kurts Fridrihsons, that he created 1951–1956 while condemned to hard labour in the GULAG. A part of this exhibit had been previously shown in the French Cultural Centre in Rīga in November, 2004. Ieva Grantiņa, whose Master's dissertation was an analysis of K. Fridrihson's work, and artist Jānis Spalviņš created the exhibit.

Edīte Uztica, who is in charge of the Museum Book store, expresses the hope that the proposed expansion of the Museum will finally take place enabling the staff to better serve its public. The memoirs of Sandra Kalniete are now on sale in German and French and an English version is expected.

The PR coordinator Ilze Kuduliņa analyzes the results of a Museum visitor's questionnaire administered by the Museum staff during the height of last year's tourist season. Very high satisfaction with the Museum's visit was indicated by 55% of the respondents, 36% reported high satisfaction.

Some of the recent acquisitions include self-made jewellery from Siberia (Mirdza Lāce in Tomsk); a self-made Latvian flag from Sweden, which covered the body of a Latvian POW in 1946 after he committed suicide

when faced with deportation to the Soviet Union; a jewellery box, which Hans Joachim Gatzka, a German POW in Rīga 1945 to 1949, sent to his bride in Germany; a shawl of the Latvian national costume worn by the wife of Latvia's Ambassador to the USA, Andrejs Spekke; a self-made *kokle* from Siberia, which an American tourist had purchased last year in Jaunpagasts; a Christmas greeting card created in prison in 1947 by the artist Nikolajs Malcenieks and sent to pastor Arturs Kaminskis.

Heinrihs Strods, Director of the Research programme, describes the Museum's 6th yearbook – *Battle for the Baltic*. It is devoted to the last years of the 2nd World War and includes articles by Lithuanian and Estonian researchers.

About Our Staff: – Valters Nollendorfs tells how he became a permanent member of the staff nine years ago and since has performed many important and varied functions in the Museum and OMF. Artūrs Mekšs, the building engineer, and Andris Justs, an assistant in the Education Programme, talk about their life before coming to the Museum. Maija Sinka, a member of the OMF Board, describes some of her political activities before her work for the Museum. Accountant Laimonis Žeigurs summarizes changes introduced in the financial accountability of the Museum.

The fundraising efforts of the OMF have been reported by board members Dagnija Staško in Canada and Andrejs Ozoliņš in Great Britain. The donations of supporters in Australia, Canada, Great Britain, the USA and Latvia are gratefully acknowledged. Some of the decisions of the OMF Board meeting in January 2005 are mentioned next to a picture of the participants.

Please visit the Museum's internet site: www.omf.lv.

Gundega Michel,
Director

Ukrainas Parlamenta priekšsēdētāja Volodimira Litvina vizīte Okupācijas muzejā.

MUZEJA PUBLIKĀCIJAS

Grāmatas nosaukums	Temats	Cena ar piesūtīšanu:	USD	CAD	AUD	EUR
Gadagrāmata 1999	Genocīda politika un prakse, 282 lpp.		17,00	22,00	25,00	14,00
Gadagrāmata 2000	Komunistu un nacistu jūgā, 340 lpp.		19,00	23,00	26,00	16,00
Gadagrāmata 2001	Nācija gūstā, 293 lpp.		21,00	25,00	28,00	18,00
Gadagrāmata 2002	Varas patvāļa, 448 lpp.		24,00	30,00	31,00	20,00
Gadagrāmata 2003	Pakta zona, 332 lpp.		24,00	30,00	31,00	20,00
Gadagrāmata 2004	Cīņa par Baltiju, 340 lpp.		24,00	30,00	31,00	20,00
<i>Visās gadagrāmatās ir rakstu kopsavilkums angļu valodā.</i>						
Latvijas Okupācijas muzejs	Latvija zem Padomju Savienības un nacionālsociālistiskās Vācijas varas 1940–1991 Bagātīgi ilustrēta, latviešu un angļu valodā, 216 lpp.	brošetas iesietas	25,00 45,00	30,00 55,00	33,00 60,00	20,00 35,00
Masjenku traģēdija –	Latvijas okupācijas sākums uz austrumu robežas. Daudz pirmspublīcējumu, bagātīgi ilustrēta, kopsavilkumi angļu valodā, 355 lpp.		25,00	30,00	32,00	20,00
Latvijas traģēdija	Latvijas vēstures dokumentu izlase skolām. 1939–1991, 197 lpp.		17,00	22,00	25,00	14,00
Dokumenti liecina			28,00	35,00	38,00	23,00
We Sang Through Tears	Stories of Survival in Siberia, 372 p.					

Muzejs būs pateicīgs arī par jūsu ziedojušu, jo no tā ir atkarīga muzeja nākotne. **Ziedojujums muzejam var sūtīt, nodot un pieteikt:**

Latvijā: Latvijas Okupācijas muzejs, Strēlnieku laukumā 1, Rīgā, LV-1050, Latvijas Unibanka, kods UNIALV2X002, konta Nr. LV67 UNLA 0002 4007 0051 7. Muzejā var ziedot ar kredītkarti. Pa pastu pieteikt ziedojušu, uzrādot vārdu, adresi, tāluļa numuru, kartes nosaukumu, numuru un derīguma beigu termiņu. **ASV:** čeki rakstāmi OMFA, c/o Daina Albertiņa, 1053 Alder Lane, Naperville, IL 60540, USA. Ziedojuši atskaitāmi, aprēķinot ienākumu nodokļus. **Kanāda:** čeki rakstāmi LRDF ("Latvian Relief and Development Fund") ar piezīmi: ziedojušums Okupācijas muzejam, c/o Dagnija Staško, 16 Elterwater Ave., Nepean, ON K2H 5J2, Canada. Ziedojuši atskaitāmi no Kanādas federālajiem ienākumu nodokļiem. **Austrālijā:** Ilze Dalīpa, 4/237 Great North Rd, Five Dock, NSW 2046, Australia. **Lielbritānija:** Andrejs Ozoliņš, 5 Leys Close, Oadby, Leicester LE24HJ, England, vai uz "The Latvian National Council of Great Britain" vārda 72 Queensborough Terrace, London W2 3SH, England.

Apkātraksts Nr. 19, 2005. gada pavasarī, Rīgā. Iznāk divas reizes gadā. ISSN 1407-3668

Aivara Reinholda fotogrāfija.

Redaktore Anda Līce, korektore Astrīda Giptere, maketējis Paulis Zakablukis.

Latvijas Okupācijas muzejs (OM), Strēlnieku laukums 1, Rīga, LV-1050

Tāluļi: birojs – 7212715, Izglītības programma – 7211030

Fakss: 7229255, e-pasts: omf@latnet.lv, mājas lapa: www.omf.lv